

เทศน์เช้า วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

พุทธศาสนิกชนเราทำบุญตักบาตร ทำบุญตักบาตรเพราะจิตใจของคนเป็นธรรม ถ้าจิตใจเป็นธรรมนะ มันฝึกใจ ฝึกใจสิ่งนี้ ถ้าฝึกใจสิ่งนี้ขึ้นมา มันจะทำบุญกุศลของเขาเพื่อนำใจใจ เวลาคนเกิดคนตาย เราว่าการเกิดการตายเราพึ่งสิ่งใด ถ้ามีสิ่งใดเป็นที่พึ่ง มันจะเอาสิ่งนั้นเป็นที่พึ่งได้ ถ้าเป็นที่พึ่งได้ ความเข้าใจของเรา เห็นไหม ถ้าเราเข้าใจไม่ถูกต้อง เราเข้าใจไม่ถูกต้อง อย่างเช่นแร่ธาตุต่างๆ ถ้าเขาเอามาใช้ประโยชน์ มันใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย

ถ้าการใช้หลากหลายเหมือนกัน เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าครอบคลุมไปทั้งหมดเลย เราจะใช้สิ่งใดล่ะ เราจะใช้เพื่อประโยชน์สังคม มันก็เป็นสังคมนะ เรื่องการเสียสละเพื่อความเป็นธรรม แต่ถ้าเราใช้กับเรานะ เราใช้ของเรา กิเลสมันซ่อนมาในหัวใจ ถ้ากิเลสซ่อนมาในหัวใจ มันมีแง่มองของมัน ถ้ามีแง่มองของมัน ทำสิ่งใดมันก็จะเคลมมาว่าเป็นธรรมๆ ทั้งหมด

ถ้าเป็นเรื่องของแร่ธาตุ แร่ธาตุมันไม่มีชีวิตนะ คนที่ฉลาดเอาสิ่งนั้นมาใช้ประโยชน์ ถ้าคนที่ฉลาดเอาแร่ธาตุมาใช้ประโยชน์ เห็นไหม คนที่ใช้ประโยชน์ได้น้อย คนที่ไม่เข้าใจสิ่งต่างๆ เขาใช้โดยฟุ่มเฟือย ใช้โดยการได้ประโยชน์น้อย แต่คนที่เขามีปัญญาของเขา เขาเอามาถูกลงของเขา เอามาหลอมของเขาเพื่อประโยชน์ เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของแร่ธาตุนั้น แร่ธาตุนั้นจะได้ประโยชน์มหาศาลเลย ถ้าแร่ธาตุได้ประโยชน์มหาศาล เพราะเขาใช้เป็น เขามีปัญญา เขาใช้ของเขาเป็น

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน ถ้าใครมีสติปัญญาจะใช้นะ จะใช้ในรูปแบบใดล่ะ ถ้าใช้ในแบบใด ใช้ในสังคม คุณสิ ทางโลกเขาเอามาใช้เพื่อผลประโยชน์ก็ได้ เขาหาผลประโยชน์กับเรื่องศาสนา แต่ถ้าศาสนาเรามีใจที่สะอาดบริสุทธิ์ เราทำมาหากินของเรา

เราก็ชวนขยายเพื่อประโยชน์เพื่อดำรงชีวิตของเรา แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติธรรมขึ้นมา ความสะอาดบริสุทธิ์มันคนละเรื่องกัน มันคนละมิติกันเลย มิติหนึ่งของโลก มิติหนึ่งของธรรม

ถ้ามิติของโลก โลกคือหมู่มสัตว์ หมู่มสัตว์ เห็นไหม มนุษย์อยู่คนเดียวไม่ได้ มนุษย์ต้องอยู่ด้วยกันเป็นสังคม ถ้าสังคมขึ้นมา สังคมมันก็หลากหลายใช่ไหม สังคม ความรู้สึกนึกคิดของคนมันแตกต่างกันไป ถ้าแตกต่างกันไป เราจะทำอย่างไรให้สังคมนั้นร่มเย็นเป็นสุขขึ้นมา เราพยายามทำสิ่งนี้ให้มันเป็นความเสมอภาค แต่ความเสมอภาคอย่างนั้นมันเป็นความเสมอภาคโดยความรู้สึกนึกคิดของคนใช่ไหม ทุกคนก็เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ เรียกร้องสิทธิเสรีภาพ แต่มันเป็นสิทธิเสรีภาพของใครล่ะ สิทธิเสรีภาพของเด็ก สังคมนั้นมันเจริญออกมาไปไม่ได้ เขาบังคับสร้างบ้าน คบหัวล้านสร้างเมือง

“คบเด็กสร้างบ้าน” เด็กมันก็เล่นของมันไปวันๆ หนึ่ง “คบหัวล้านสร้างเมือง” หัวล้านก็มีความรู้สึกนึกคิด เขาพยายามพัฒนาของเขาขึ้นมา ถ้าคบเด็กสร้างบ้าน นี่เด็กสร้างบ้านมันก็คิดของมันได้ขนาดนั้น ถ้าคิดของมันขนาดนั้น สังคมมันแตกต่างหลากหลายอย่างนี้ ถ้าสังคมแตกต่างหลากหลายอย่างนี้ เราก็อยู่ในสังคมใช่ไหม สังคมถ้าสะอาดบริสุทธิ์ สังคมร่มเย็นเป็นสุข เราก็มีความร่มเย็นเป็นสุขของเรา แต่ความร่มเย็นเป็นสุขอย่างนั้นมันก็เป็นเรื่องของโลก เรื่องโลกคือวัฏฏะ นี่เราเกิดมาในวัฏฏะ เราเวียนตายเวียนเกิดในวัฏฏะ ถ้าวัฏฏะเวียนตายเวียนเกิด แล้วมันก็เป็นผลของวัฏฏะอย่างนั้นแหละ ถ้าวิวัฏฏะล่ะ

นี่การเวียนตายเวียนเกิด ผลของบุญกุศลมันเป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิสเราก็สร้างของเราขึ้นมาเพื่อการเกิดการตายแต่ละครั้งให้มันมีบุญกุศลเป็นเครื่องอยู่อาศัย แต่เวลาปฏิบัติขึ้นมาจะข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว แม้แต่บุญนี่เราก็ต้องข้ามพ้นมันไป ถ้าข้ามพ้นมันไป

นี่คิดในบุญ ถ้าทำอะไรก็จะเป็นบุญๆ เราก็คิดบุญเพราะเราทำสิ่งใดไม่ได้เลย เพราะมันจะขัดแย้งกัน คนที่มีปัญหาก็มีปัญหาได้แย้งกันเรื่องทำบุญนี่แหละ ทำบุญที่ไหนจะทำบุญดีกว่ากัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสรุป “ถ้าเธอทำบุญ เธอควรทำบุญที่เธอพอใจ เธอพอใจที่ไหน เธอมีความชอบที่ไหนควรทำที่นั่น” เพราะกิเลสมันละเอียดนะ ถ้ามันบอกว่าที่นั่นดี ที่นั่นไม่ดี มันจะได้แย้ง มันจะไม่ให้เราทำบุญกุศลของเรา

ถ้าทำบุญกุศล ทำไม่ต้องทำ ทำไม่ต้องทำ นี่สมบัติของเรา ทำไม่ต้องกินข้าว ทำไม่ต้องหายใจ ถ้าหายใจขึ้นมาก็เพื่อดำรงชีวิตนี้ กินข้าวๆ ก็เพื่อให้ร่างกายมันมีอาหาร นี่ก็เหมือนกัน บุญ

กุศล ใจของมัน ใจมันเหี่ยวแห้ง ใจมันไม่มีที่พึ่งอาศัย ใจไม่มีที่พึ่งอาศัย นี่สิ่งที่เสียสละไป สิ่งที
เสียสละไปเป็นวัตถุที่เราเห็น เห็นไหม นี่เราเป็นคนทำ มันเป็นที่พิศๆ เป็นที่พิศเพราะใจมันรับรู้ใจ
นี่เราเคยทำบุญที่ไหน เราทำของเราไว้ จะจำได้หรือจำไม่ได้ก็แล้วแต่ ผลของมันมีขึ้นมา

โลกนี้ นี่ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผลของมัน มันไม่มาจากฟ้าหροก ใครทำ
ดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ทำดีคือดี ทำชั่วคือชั่ว ใครทำอย่างไรต้องได้อย่างนั้น ถ้าได้อย่างนั้น
เราก็ทำดีของเราตลอดเวลา แล้วทำไมเราไม่ได้ดีสักทีหนึ่ง เราไม่ได้ดีเพราะอะไรละ

คูติ นี่คบเด็กสร้างบ้าน เด็กมันว่ามันดีทั้งนั้นแหละ เด็กมันก็ทำเพื่อประโยชน์ความเป็นเด็ก
แต่เด็กก็คือเด็ก เด็กมันทำผลประโยชน์ได้ขนาดนั้นนะ แต่ถ้ามันมีปัญหา นี่สามเณรน้อยอายุ ๗
ขวบได้เป็นพระอรหันต์ ถ้าเป็นพระอรหันต์เพราะอะไร เพราะเขามีปัญญาของเขา พระอรหันต์
ไม่ใช่ให้ใครประทานให้ พระอรหันต์ไม่ใช่ใครประสาทประทานให้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราเป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น เธอต้องทำของเธอ
ขึ้นมาเอง”

สามเณรน้อยจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเพราะเขามีปัญญาของเขา นี่เวลาปัญญาของเขา คูติ
พระสมัยพุทธกาลนะ เวลาเขาภาวนาขึ้นมา จิตของเขามีปัญญามาก จิตของเขากำลังมีปัญญาหมุน
เข้าไป ถ้ามีความสงสัยจะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ไปถึงฝนมันตกใจ ฝนมันตกก็
ต้องรออยู่ เพราะว่ามันขึ้นไม่ได้เพราะฝนตก ฝนตกแรงขึ้นมาจนน้ำเจ็งนองไปหมด น้ำจากชายคา
มันตกมาถึงที่น้ำเป็นต่อมเป็นฟองขึ้นมา นี่จิตที่มันหมุนๆ อยู่ มันเห็นสภาวะแบบนั้นมันย้อนกลับ
ภายในใจ มันเกิดขึ้นมามันก็ดับ มันเกิดขึ้นมาทุกคนก็รู้ที่อยู่ แต่มันไม่เป็นปัจจุบัน มันไม่เห็นในจิต
ของมันขึ้นมา แต่ไปยืนรออยู่ เพราะใจมันกำลังตรีกกรรมอยู่ ปัญญามันยังหมุนของมันอยู่ มัน
เห็นสภาวะแบบนั้นมันสะเทือนใจ มันย้อนกลับเข้ามา นี่บรรลุธรรมทันทีเลย

สามเณรน้อยตามพระสารีบุตรออกไปบิณฑบาต เห็นชานาเขาชักน้ำเข้านา เห็นไหม นี่
ปัญญามันมีของมัน เด็กมันยังมีความคิดได้ขนาดนั้น เขาชักน้ำเข้านา น้ำมีชีวิตไหม ถ้ามพระสารี
บุตรว่าน้ำมีชีวิตไหม? น้ำไม่มีชีวิต น้ำไม่มีชีวิต เขายังเอาไปทำประโยชน์ได้ จิตใจเรามีชีวิต
ความรู้สึกนึกคิดเรามันมี ทำไมทำประโยชน์ไม่ได้ เห็นไหม มันย้อนกลับขึ้นมา

เขาชักน้ำเข้านา ทำไมสามเณรน้อยเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาได้ละ นี่เขาดัดคันศรขึ้นมา คันศรที่มันคมมันงอ เขาดัดคันศรขึ้นมา เขาดัดคันศร เขาทำอาชีพเขานะ ดัดคันศรนั้นเขาจะไปล่าสัตว์ของเขานะ แต่สามเณรน้อยมันเห็นเขาทำอย่างนั้น มันย้อนกลับเข้ามาที่ใจของมัน เห็นไหม เขาทำกันอย่างนั้น แต่มันย้อนกลับเข้ามาที่ใจ ใจนี้มันได้ประโยชน์ นี่มันต้องมีปัญญาไง สามเณรน้อยอายุ ๗ ขวบเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเพราะเขามีปัญญาของเขา เขาสร้างปัญญาของเขา เขาสร้างบุญกุศลขนาดนั้น

นี่คบเด็กสร้างบ้าน คบเด็กสร้างบ้าน เด็กถ้ามันเล่นของมันตามสัญชาตญาณของมัน มันไร้เดียงสาของมัน มันเป็นอย่างนั้น มันทำด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ มันก็ขุนำรัก แต่ถ้าผู้ใหญ่ขึ้นมาผู้ใหญ่จะโตขึ้นมา ผู้ใหญ่คบหัวล้านสร้างเมือง หัวล้านสร้างเมือง หัวล้านมีปัญหา มีความรู้ลึกซึ้งคิด นี่การสร้างเมือง เห็นไหม คุณติ เขาต้องมีชัยภูมิของเขา ถ้าไปขวางทางน้ำ น้ำจะพัดเข้ามา มันทำให้เมืองนั้นล่มไปเลย นี่เขาคูกระแสน้ำ คุณความเป็นไป คุณชัยภูมิต่างๆ เห็นไหม คบหัวล้านสร้างเมืองนะ สร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ขึ้นมา เพื่อประโยชน์กับใครละ? ประโยชน์กับคนที่อยู่อาศัยในเมืองนั้น

ปัญญาก็เหมือนกัน นี่เวลาปัญญาทางโลกๆ เขาคิดของเขาเพื่อประโยชน์ของเขาอย่างนั้นแล้วปัญญาของเราละ ปัญญาของเรา นี่วันนี่วันพระ วันพระเราทำบุญกุศลกัน ทำบุญกุศลกัน เห็นไหม เราทำบุญกุศลกันเพื่อฝึกหัดมัน เพื่อล้อมรั้วมันเข้ามา ใจนี้ล้อมรั้วเข้ามาละ ถ้าเราจะปฏิบัติธรรม ธรรมนี้จะปฏิบัติอย่างไร อะไรจะเริ่มต้นปฏิบัติที่ไหน แต่ถ้าเราล้อมรั้วเข้ามา เห็นไหม เราเสียสละขึ้นมา นี่มันเป็นวัฒนธรรม ถ้าวัฒนธรรมมันก็ล้อมรั้วขึ้นมา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันมีศีลขึ้นมามันก็ล้อมจิตใจเข้ามาให้วงแคบเข้ามา ถ้าวงแคบเข้ามานี้มีสติ

ศีลคือความปกติของใจ ถ้ามีสติขึ้นมา ใจมันก็ตั้งมั่นของมันขึ้นมา ตั้งมั่นหมายความว่ามันไม่โยกเยก ไม่คลอนแคลน ไม่คิดร้อยแปดพันเก้าไป ธรรมดาถ้ามันไม่มีสติขึ้นมา นี่ศีลคือความปกติของใจ ถ้ามันไม่ปกติมันก็คิด คิดเอาโรคเอาเปรียบ คิดคดโกง คิดเอาแต่ผลประโยชน์ของตัวเอง ถ้ามีศีลขึ้นมา ศีลคือความปกติของใจ สิ่งนั้นมันเป็นอนินนาทาน ของเขาไม่ได้ให้ ของเขาอยู่ที่บ้าน ใจมันยังคิดจะไปล้วงเอาจากบ้านเขามา นี่ใจมันคิดไปร้อยแปด ฉะนั้น ปกติขึ้นมามันก็ไม่คิดวอกแวกวอแว ไม่คลอนแคลนไป มันก็เป็นปกติของใจ

ถ้ามีสติขึ้นมาจะ กำหนดพุทโธหรือปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา ถ้าปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา มันทำประโยชน์กับใครล่ะ นี่มันทำประโยชน์กับใคร คุณิ เวลาทำบุญกุศลขึ้นมาก็เพื่อให้มันมีรั้วมีรอบมีขอบเข้ามา พอเราจะภาวนาขึ้นมา ความดีของใคร ความดีของใคร เวลาหัวล้านสร้างเมือง หัวล้านสร้างเมือง หัวล้านเขายังมีสติปัญญาสร้างเมืองของเขาขึ้นมาได้ ไอนี้เรามีสติปัญญา เราสร้างหัวใจของเราขึ้นมาไง ถ้ามันไม่มีสัมมาสมาธิ ไม่มีฐิติจิต ไม่มีสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานของเรามันเกิดขึ้นมาได้ยังไง

เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็ศึกษาจากหนังสือขึ้นมา จากตำรับตำราขึ้นมา เราก็ศึกษาขึ้นมา นี่มันศึกษาเป็นสุดมยปัญญา มันศึกษามาโดยส่งออก ชั้นรูป รูปคืออารมณ์ อารมณ์มันเกิดดับ ใจมันไม่ดับ อารมณ์ความรู้สึกมันเกิดดับ ความคิดมันเกิดดับ แต่ใจมันไม่ดับ ถ้าใจไม่ดับ นี่พลังงานมันออกมาที่ชั้นรูป ออกมารูป ออกมาที่สัญญาอารมณ์ มันก็ศึกษาธรรมะออกมา ศึกษาธรรมะด้วยความคิดอันนี้

ทีนี้ถ้าเรากำหนดพุทโธ เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา ถ้ามันสงบระงับขึ้นมา มันปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามาถึงฐิติจิต ปล่อยวางคือจิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่น นี่ฐานที่ตั้ง สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานจะเกิดตรงนี้ขึ้นมาไง ถ้างานเกิดขึ้นมา เห็นไหม เรามีพื้นที่ทำงานของเรา ถ้าเรามีพื้นที่ทำงานของเรา ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญามันเกิดจากไหนล่ะ? ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา ปัญญาเกิดจากการฝึกหัดของใจ ถ้าใจมันฝึกหัดขึ้นมา ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมา มันไม่ใช่ปัญญาที่เราใช้สัญญาอารมณ์ไปศึกษา

รูปคือสัญญาอารมณ์ ความรู้สึกนี้ไปศึกษา ศึกษานี้มันก็เกิดดับ ศึกษามันก็เข้าถึงใจบ้าง ไม่เข้าถึงใจบ้าง เข้าถึงใจบ้างมันก็ซาบซึ้ง ไม่เข้าถึงใจบ้างมันก็มีความล่งเลงสงสัย เห็นไหม แต่เวลาถ้าจิตมันสงบเข้ามาแล้ว ถ้ามันเกิดปัญญาขึ้นมา เกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา ปัญญาอันนี้จิตมันทำๆ ไม่ใช่ชั้นมันทำ ถ้าชั้นมันทำ ชั้นมันทำ เห็นไหม นี่เวลาชั้น เห็นไหม คุณิ ชั้นที่มันจะใช้ปัญญาของมัน ปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร ปัญญาในพุทธศาสนาคือปัญญาครอบรู้ในกองสังขาร

ปัญญาของโลก ปัญญาสังขารความคิด ความปรุง ความแต่ง แต่ปัญญาครอบรู้ในกองสังขารสังขารที่มันมีสัมมาสมาธิขึ้นมา ถ้ามันเกิดปัญญา เกิดการวิปัสสนาขึ้นมา มันมีสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิมันไปรองรับขึ้นมา มันก็เป็นมัชฌิมา มันก็ไม่มีสมุทัย ไม่มีความเห็นของเราบวกเข้าไป ไม่มีกิเลสขี้แยว่าจะป็นงานของเรา จะเป็นงานของเรา

ถ้าเป็นงานของเรา เห็นไหม เขาบอกว่าคนมีความอยากนี้ภาวนาไม่ได้ ถ้ามีความอยากอยู่นี้ ภาวนาไม่ได้ เพราะเรามีความอยาก มันเป็นกิเลส แต่ความอยากที่เป็นกิเลสคือความอยากที่มันสุข เอาเผากินใจ แต่ความอยากที่เป็นมรรค ความอยากที่มีสติปัญญา มันก็ต้องมีสติระลึกรู้ขึ้นมา ถ้ามี สติปัญญาขึ้นมา นี้ความอยากอย่างนี้มันเป็นประโยชน์ ความอยากนี้มันเป็นมรรค

ถ้าเป็นมรรคขึ้นมา ที่เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เรากำหนดพุทโธเข้ามา มันก็เป็นความอยาก เหมือนกัน เราก็ต้องมีแต่ความอยาก ความอยากเราก็พยายามชวนชวชวยของเรา พอเวลาผลมัน ขึ้นมา มันสงบ มันวางลงเรื่อยๆ มันเป็นขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ เห็นไหม นี่มันเข้า มา มันเป็นอัปปนาสมาธิ มันเข้าไปสงบระงับเข้ามา เวลามันคลายตัวออกมามันก็เป็นอุปจาระ มัน ก็รับรู้ มันก็กระทบได้

เวลาภาวนาเข้าไป จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตเห็นอาการของจิต จิตมันเห็นอาการของมัน อาการของมันก็คือขั้น ขั้น ๕ นี่เป็นอาการของมัน แล้วตัวพลังงานถ้ามันมีสมถกรรมฐาน ฐาน ที่ตั้งแห่งการงานมันมี ฐานที่ตั้งแห่งการงานมันกระทบกัน มันจับต้องได้ มันพิจารณาได้ มันก็เป็น ภาวนามยปัญญาขึ้นมา ถ้าเป็นภาวนามยปัญญาขึ้นมา ระหว่างพลังงาน คุณติ เวลาฝนตกฟ้าร้อง ขึ้นมา ทำไมฝนตกฟ้าร้องล่ะ? เพราะมันมีการสะสมของไอน้ำ ของเมฆ ของหมอก มันก็ตกลงมา เพื่อเป็นน้ำเป็นฝนออกมา

จิตที่มันกระทบกัน มันรับรู้ของมัน มันมีการกระทำของมัน เห็นไหม เวลาธาตุ เวลาสสาร เขาเอามาใช้ประโยชน์ เขาใช้ประโยชน์ของเขา ประโยชน์นี้ประโยชน์ของโลกใจ แต่เวลามรรค มันเกิด นี่สิ่งที่ป็นธรรมจักร จักรมันเกิด ปัญญามันเกิด เกิดจากใจขึ้นมา เกิดจากภาวนาขึ้นมา มัน เป็นงานภายใน ถ้าเป็นงานภายใน นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมอย่างนี้ แล้ว เราเป็นชาวพุทธ คุณชาวพุทธเรา พอถึงวันพระวันโกน วันพระวันเจ้าเราก็ทำบุญกุศลของเราก็เพื่อ เป็นกุศล อันนี้ก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่เราทำบุญขึ้นมาแล้วเราฟังธรรมๆ ฟังธรรมขึ้นมาเพื่อ เตือนหัวใจเข้ามา ถ้าเตือนหัวใจเข้ามา มันสะท้อนใจนะ

สะท้อนใจ เห็นไหม นี่เวียนตายเวียนเกิด เวลาเราเกิดขึ้นมาก็ทุกข์ยากอย่างนี้ มันก็จะเวียน ตายเวียนเกิดอย่างนี้ตลอดไป นี่มีสติปัญญาขึ้นมา เราก็หาช่องทางออกของเรา ถ้าไม่หาทางออก ของเรา คุณติ คุณวิญญูคุณวณะ มันไถนาของมันอยู่อย่างนั้นแหละ คุณติ เขาก็ไถงานมันอยู่อย่างนั้น

แหละ มันก็เกิดตายๆ อยู่อย่างนั้นแหละ นี่เราเป็นคน เรามีสติปัญญาของเรา เราก็มีสติปัญญาเพื่อจะเอาตัวเราออก ถ้าเอาตัวเราออก ใครจะเอาออกที่ไหนล่ะ ถ้าใจมันไม่ออก

ถ้าใจมันออก ใจมันอยู่ที่ไหน หาใจกันไม่เจอ เวลาแสดงธรรมก็แสดงธรรมกันเป็นภาษาโลกๆ ภาษาโลกก็จินตนาการกัน จินตนาการก็สร้างภาพกันขึ้นมา มันก็เป็นจินตมยปัญญา มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา สสาร เห็นไหม สสารที่มันมีประโยชน์ขึ้นมา ทำให้มันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมา เวลากำหนดพุทโธ ปัญญาอบรมสมาธิก็บอกว่าสิ่งนี้มันไม่มีประโยชน์ สิ่งนี้ไม่ได้ใช้ปัญญา สิ่งนี้มันทำไปเพื่อเหตุใด แต่เวลาจินตนาการขึ้นมาว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ สิ่งนี้เป็นธรรม นี่จินตนาการทั้งนั้นเลย มันไม่เป็นความจริงขึ้นมา

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา นี่เราเอาธรรมขึ้นมาเพื่อประโยชน์กับใคร ถ้าเป็นประโยชน์ขึ้นมา มันเป็นสันติภูมิจึง มันรู้ของมัน มันเห็นของมัน มันรู้แจ้งของมัน ถ้ารู้แจ้ง มันภาวนาของมันขึ้นมา มันเป็นประโยชน์กับใจดวงนี้ ถ้าใจดวงนี้ภาวนาขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเรา

นี่วันพระวันโกน วันพระวันเจ้าเราทำบุญกุศลก็เป็นกุศล ทำกุศลก็เพื่อเหตุนี้ ทำบุญกุศลขึ้นมาให้ใจมันเข้มแข็งขึ้นมา นี่เวลาศึกษาธรรม ศึกษาทางวิชาการ เราก็ศึกษาของเราเพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อความเข้าใจของเรา เวลาภาวนามันต้องวางใจให้ได้นะ ถ้าวางสิ่งนี้ไม่ได้ มันเป็นจินตนาการทั้งหมดเลย แล้วเวลาจินตนาการขึ้นมามันมีเชื้อใจ เห็นไหม มันมีเชื้อใจเพราะมันมีกิเลสตัดหาความทะยานอยากอยู่แล้ว แล้วมีสิ่งนี้ไปกระตุ้นนะ โอ้ย! มันยังจินตนาการไป มันสุดยอดเลย สุดยอดของกิเลสไป

สุดยอดของกิเลสเพราะเราภาวนาเพื่อจะชำระล้างมัน ภาวนาเพื่อประโยชน์กับเรา แต่เวลาภาวนาขึ้นมาจริงๆ แล้วกิเลสมันก็ชักนำออกไป แล้วทำไมภาวนามันอยากเย็นขนาดนี้ ภาวนาทำไมมันอยากเย็นขนาดนี้...ก็มันอยากเย็นไป เพราะแก่นของกิเลส ถ้าไม่อยากเย็น คนจะเกิดจะตายขนาดนี้หรือ ถ้าไม่อยากเย็น เทวดา อินทร์ พรหมเขาก็เป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว นี่เพราะมันอยากเย็นอย่างนี้ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสร้างสมบุญญานิจการมาเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี่เพราะมันมีอำนาจวาสนาบารมีมันถึงจะเข้าไปถึงจิตใต้สำนึกของเราได้ จะเข้าไปแยกแยะได้

นี่จิตของเรายังไม่รู้จัก แล้วอะไรเราก็ไม่รู้ไม่เห็นของเราเลย แล้วเวลาเราบอกว่าเราอยากจะพ้นไปๆ พ้นไปโดยจินตนาการไป แต่ถ้ามันแก่นของกิเลส เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านผ่านอย่าง

นี้มาแล้วท่านเห็นโทษของมัน ท่านถึงตั้งใจของท่าน แล้วพยายามตั้งสติปัญญาย้อนกลับ ทวน กระแสกลับเข้าไป

นี่ทวนกระแสกลับเข้าไปเราก็ไม่ทำกัน ทวนกระแสไปไม่มีประโยชน์ ถ้ามันจินตนาการ ส่งออกไปนี่เป็นประโยชน์หมดเลย ถ้าใช้ปัญญาจินตนาการออกไปนี่ดีมากเลย แต่เวลาทำความสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามา มันไม่ใช่ปัญญาๆ ไม่ใช่ปัญญา แต่มันเป็นสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่ง การงาน งานจะเกิดที่นั่น คนเกิดคนตายเกิดที่นั่น แล้วเวลาศึกษาธรรมศึกษาจากภายนอก มันไม่ เข้าไปถึงจิตจิต มันไม่เข้าไปถึงต้นเหตุของมัน แล้วไปแก้กิเลสกันได้อย่างไร มันแก้กิเลสกันไม่ได้ มันทำกันไม่ได้ มันก็ทำกันอยู่อย่างนั้น เห็นไหม

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา สังคมเรามีครูมีอาจารย์ไ้ ครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติของท่านมา ท่าน ได้เห็นของท่านมา แล้วท่านวางข้อวัตรปฏิบัติของท่านไว้ให้พวกเราได้ก้าวเดิน ถ้าเราก้าวเดิน เรา มีสติปัญญาของเรา เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรานะ ถ้าประโยชน์ความจริงนี้เกิดขึ้นมา ศาสนานี้มันจะไม่ว่างเปล่าไป

ศาสนามันจะว่างเปล่า ไม่มีความจริงตกค้างอยู่ในศาสนาเลย แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมา หัวใจของเราเป็นธรรมขึ้นมา เป็นธรรมขึ้นมา นี่มันไม่ว่างเปล่า มันไม่ว่างเปล่าเพราะใจเป็น ธรรม ถ้าใจเป็นธรรมนี้เป็นประโยชน์กับใจดวงนั้นก่อน แล้วจะเป็นประโยชน์กับสังคม ประโยชน์กับโลก เอวัง